



DAI-19080001040400 Seat No. _____

B. Com. (Sem. IV) (W.E.F. 2019) Examination

April - 2022

Cost Accounting

Time : 2.30 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

- 1 નવ્યા લિ.નું ઉત્પાદન ત્રણ જુદી જુદી પ્રક્રિયાઓમાંથી પસાર થાય છે અને 20 ત્યારબાદ તૈયાર માલ સ્ટોક ખાતે લઈ જવામાં આવે છે. સંબંધિત માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	X	Y	Z
દાખલ કરેલ એકમો (એકમદીઠ રૂ. 25)	?	-	-
સામાન્ય બગાડ (દાખલ કરેલ એકમોના)	2.5%	5%	8%
સામાન્ય બગાડની એકમદીઠ વે.કિં. રૂ.	10	30	62.5
અસામાન્ય બગાડ (એકમો)	250	-	-
અસામાન્ય બગાડની એકમદીઠ પડતર રૂ.	50	-	-
અસામાન્ય વધારો (એકમો)	-	-	222
અસામાન્ય વધારાની એકમદીઠ પડતર રૂ.	-	-	100
સામાન્ય ઉત્પાદનની એકમદીઠ પડતર રૂ.	-	80	-
અન્ય પ્રક્રિયા ખાતે લઈ ગયા (એકમો)	9500	-	-

બધી જ પ્રક્રિયાઓમાં પ્રત્યક્ષ મજૂરી અને કારખાના પરોક્ષ ખર્ચનું પ્રમાણ 3:2 છે. પ્રક્રિયા ખાતા, અસામાન્ય બગાડ અને અસામાન્ય વધારાનું ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

- 1 નિરાલી કું. લિ. ત્રણ પ્રકારોનાં ખાતરોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. 2021નાં વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદન અને ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે. પ્રક્રિયાના ખાતાઓ તથા અન્ય જરૂરી ખાતાઓ તૈયાર કરો. (જરૂરી ગણતરીઓ દર્શાવો.) 20

વિગત	પ્રક્રિયા P	પ્રક્રિયા Q	પ્રક્રિયા R
વપરાયેલ કાચો માલ (ટનમાં)	3,200	700	718
ટનદીઠ પડતર (રૂ.)	250	280	160
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	39,000	47,500	37,500
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા (રૂ.)	1,1400	21,500	7,400
અન્ય ખર્ચા (રૂ.)	1,120	3,870	2,525
વજનમાં ઘટ	2.5%	2%	1.5%
સામાન્ય ભગાડ - ભંગાર	3%	3%	3.5%
ટનદીઠ ભંગારનું વેચાણ રૂ.	50	40	45
તૈયાર માલની ટનદીઠ વે. કિં. રૂ.	430	400	380
ખરેખર ઉત્પાદન (ટનમાં)	2,800	2,470	1,950
ઉત્પાદન ફેરબદલી (પડતર કિંમતે)	-	-	-
પ્રક્રિયા Q ખાતે	50%	-	-
પ્રક્રિયા R ખાતે	-	60%	-
તૈયાર માલનાં સ્ટોક ખાતે	50%	40%	100%

- 2 સિદ્ધાંત બિલ્ડર્સની કરાર ખાતાવહી તા. 31-12-2021નાં રોજ પૂરા થતા વર્ષને લગતા કરાર અંગેના નીચેના ખર્ચા દર્શાવે છે. 17.5

માલસામાન	6,82,500
મજૂરી	9,52,200
પ્લાન્ટ	2,27,500
પરચુરણ ખર્ચા	48,750
વહિવટી ખર્ચા	32,500

કરાર તા. 1-1-2021નાં રોજ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને કરાર કિંમત રૂ. 32,50,000 હતી. પ્રમાણિત કામનાં 80% લેખે 15,60,000ની રોકડ મળી હતી. બાકીની 20% રકમ કામ પૂરું થાય ત્યાં સુધી રાખી મૂકવામાં આવી હતી. તા. 31-12-2021નાં રોજ પ્લાન્ટની કિંમત રૂ. 65,000 અને હાથ પર માલસામાનની કિંમત રૂ. 19,500 હતી. તે તારીખે બિનપ્રમાણિત કામની પડતર રૂ. 1,62,500 હતી.

રૂ. 65,000ની કિંમતનો માલસામાન બિનઉપયોગી થવાથી રૂ. 52,000માં વેચી દેવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે રૂ. 16,250નો પ્લાન્ટ રૂ. 3,250નાં નફાથી વેચવામાં આવ્યો હતો.

તા. 31-12-2021 સુધીમાં કરાર પર થયેલ નફાની ગણતરી કરવા માટે કોન્ટ્રાક્ટરે અધુરું કામ પૂરું કરવા માટે ચૂકવવા પડશે તેવા વધારાના ખર્ચનો અંદાજ કાઢવો અને કરાર કિંમત સાથે પ્રમાણિત કામનાં પ્રમાણમાં અંદાજ નફાનો ભાગ તે વર્ષનાં નફા-નુકસાન ખાતે લઈ ગયા. તેનો અંદાજ હતો કે,

- (1) કરાર તા. 30-06-2022નાં રોજ પૂરો થશે.
- (2) રૂ. 97,500નાં વધારાના પ્લાન્ટની જરૂર પડશે. કરાર પૂરો થયે પ્લાન્ટની ઘસારા બાદ કિંમત રૂ. 39,000 હશે.
- (3) તા. 31-12-2021નાં રોજ સ્ટોકમાં હતી તે ઉપરાંત રૂ. 3,25,000ની કિંમતની માલસામગ્રીની જરૂર પડશે અને રૂ. 22,750ના પરચુરણ ખર્ચ ચૂકવવા પડશે.
- (4) તા. 30-06-2022નાં રોજ પૂરા થતા 6 માસ દરમિયાન મજૂરી ખર્ચ રૂ. 5,52,175 થશે.
- (5) વહિવટી ખર્ચ આગલા વર્ષના પ્રમાણમાં માસિક એક્સરખા ધોરણે રહેશે.
- (6) પરોક્ષ ખર્ચ માટે રૂ. 58,500ની જોગવાઈ જરૂરી બનશે.

તા. 31-12-2021નાં રોજ પૂરા થતા વર્ષને લગતું કરાર ખાતું તૈયાર કરો અને નફા-નુકસાન ખાતે જમા કરવાની નફાની તમારી ગણતરી દર્શાવો.

અથવા

- 2 રૂ. 40,00,000નાં બિલ્ડિંગ કોન્ટ્રાક્ટને લગતી માહિતી દર્શાવેલ છે અને તે માટે આર્કિટેક્ટ દ્વારા પ્રમાણિત થયેલ કામનાં 90% રકમ કરાર આપનાર દ્વારા ચુકવાય છે. 20

વિગત	2019	2020	2021
મોકલેલ માલસામાન	4,50,000	5,50,000	3,15,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	4,25,000	5,75,000	4,25,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચાઓ	17,500	62,500	22,500
પરોક્ષ ખર્ચાઓ	7,500	10,000	-
પ્રમાણિત કામ	8,75,000	28,25,000	40,00,000
બિનપ્રમાણિત કામ	-	50,000	-
મોકલેલ પ્લાન્ટ	50,000	-	-
સ્થળ પર પ્લાન્ટ (વર્ષનાં અંતે)	40,000	25,000	10,000

આ વર્ષો માટે કરાર ખાતા, કરાર આપનારનું ખાતું બનાવો અને આંકડા પાકા સરવૈયામાં કેવી રીતે દર્શાવશે તે બતાવો. (રોકડનાં ધોરણે 2/3 નફો નફા-નુકસાન ખાતે લઈ જવાય તેમ ધારીને)

- 3 હર્ષ લિ.નાં ચોપડામાંથી 2021નાં વર્ષને લગતી નીચેની માહિતી મળે છે. 15
- યોગ્ય આધાર લઈને પરીક્ષણ અર્થની યોગ્ય ફાળવણી કરો. પ્રત્યક્ષ મજૂરીના ટકાવારીનાં ધોરણે શિરોપરી અર્થ વસૂલ કરવામાં આવે છે એમ માનીને દરેક ઉત્પાદન વિભાગના શિરોપરી અર્થના દરની ગણતરી કરો.

વિગત	ઉત્પાદન વિભાગો			સેવા વિભાગો	
	A	B	C	X	Y
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	10,000	12,000	13,000	7,000	10,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	8,000	9,000	9,000	7,000	7,000
કામદારની સંખ્યા	200	200	100	50	50
ઈલેક્ટ્રિસિટી કિલોવોટ	4,000	3,000	2,000	1,000	1,000
મિલકતની કિંમત	70,000	50,000	20,000	10,000	5,000
રોકેલી જગ્યા (ચો.મી.)	400	400	200	100	100

સંયુક્ત અર્થાઓ નીચે મુજબ છે :

મોટિવ પાવર	2,200	લાઈટીંગ પાવર	1,800
સુપરવિઝન	3,600	શિરોપરી માલસામાન	6,000
મરામત નિભાવ	6,200	કામદાર કલ્યાણ અર્થ	4,800
ભાડું-વેરા	1,800	કેન્ટીન અર્થ	600
કામદાર વીમા યોજનામાં ફાળો	2,600		

સેવા વિભાગ Xનાં અર્થની ફાળવણી સીધી મજૂરીનાં પ્રમાણમાં અને સેવા વિભાગ Yનાં અર્થની ફાળવણી 6:4:2નાં પ્રમાણમાં ઉત્પાદન વિભાગો A, B, C ખાતે વહેંચણી કરો.

અથવા

3 રૂપાલિ લિ.નાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો A, B અને C છે. ઉપરાંત બે સેવા 15

વિભાગો D અને E છે. કંપનીનાં ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી લેવામાં આવી છે.

ભાડું અને વેરા20,000 રૂ.

સામાન્ય વીજળીબત્તી 2,400 રૂ.

પરોક્ષ મજૂરી 6,000 રૂ.

પાવર 6,000 રૂ.

યંત્રનો ઘસારો40,000 રૂ.

પરચુરણ ખર્ચ40,000 રૂ.

વિગત	A	B	C	D	E
રોકેલી જગ્યા (ચો.ફૂ.)	2,000	2,500	3,000	2,000	500
વીજળીનાં પોઈન્ટ	20	30	40	20	10
પ્રત્યક્ષ મજૂરી રૂ.	3,000	2,000	3,000	1,500	500
યંત્ર શક્તિ (હોર્સ પાવર)	60	30	50	10	-
યંત્રની કિંમત રૂ.	30,000	40,000	50,000	2,500	2,500
કામનાં કલાકો	6,226	4,028	4,066	-	-
D વિભાગનાં ખર્ચની ફાળવણી	20%	30%	40%	-	10%
E વિભાગનાં ખર્ચની ફાળવણી	40%	20%	30%	10%	-

જુદા જુદા વિભાગો વચ્ચે શિરોપરી ખર્ચની ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો. સેવા વિભાગના ખર્ચની ફાળવણી ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે પુનરાવર્તી ફાળવણીની પદ્ધતિએ દર્શાવો.

એક એકમ માટે તૈયાર કરવામાં માલસામાન રૂ. 200 અને મજૂરી રૂ. 120 જોઈએ છે અને A, B અને C વિભાગમાંથી પસાર થતા અનુક્રમે 4, 5 અને 3 કલાક લાગે છે. તો તેની કુલ પડતર શોધો.

- 4 એક મશીન શોપ દ્વારા છૂટા ભાગ XYZનું ઉત્પાદન કરવામાં આવે છે. છૂટા ભાગના એક એકમ માટે કાચા માલસામાનનો વપરાશ રૂ. 30 થાય છે. છૂટા ભાગના એક એકમનું ઉત્પાદન કરવા માટે 6 મિનિટનો સમય લાગે છે. મશીન શોપ ચલાવનાર ઓપરેટરને કલાક દીઠ રૂ. 25નું વેતન ચૂકવવામાં આવે છે. મશીનના ફાળે આવતા પરોક્ષ ખર્ચનો કલાક દીઠ દર રૂ. 90 છે. ઉત્પાદન કાર્ય હાથ ધરતા પહેલા યંત્ર ગોઠવણી માટે 3 કલાકનો સમય લાગે છે. 15

યંત્ર ગોઠવણીની કુલ પડતર અને છૂટા ભાગોના એક એકમ દીઠ પડતર, ઉત્પાદનની કુલ પડતર અને છૂટા ભાગોના એક એકમદીઠ પડતર તેમજ યંત્ર ગોઠવણી અને ઉત્પાદનની પડતર સહિતની કુલ પડતર સહિતની કુલ પડતર તેમજ એકમદીઠ પડતર દર્શાવતું બેચ પડતર પત્રક તમારે તૈયાર કરવાનું છે. જો,

(A) બેચનો જથ્થો 100 એકમ હોય તો, (B)બેચનો જથ્થો 150 એકમ હોય તો, (C) બેચનો જથ્થો 200 એકમ હોય તો,

અથવા

- 4 જોબ નં. 222ની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે : 15

માલસામાન 24,060 રૂ.

મજૂરી વિભાગ X - 330 કલાક @ રૂ. 3 પ્રતિ કલાક

વિભાગ Y - 220 કલાક @ રૂ. 2 પ્રતિ કલાક

વિભાગ Z - 110 કલાક @ રૂ. 5 પ્રતિ કલાક

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચનો અંદાજ નીચે પ્રમાણે છે :

વિભાગ X - 27,500 કલાક માટે રૂ. 55,000

વિભાગ Y - 8,250 કલાક માટે રૂ. 33,000

વિભાગ Z - 2,750 કલાક માટે રૂ. 11,000

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ 22,500 સામાન્ય કામનાં કલાકો માટે રૂ. 67,500 થશે.

જોબ નં. 222ની કુલ પડતર અને વેચાણ કિંમત નક્કી કરો. (નફો વેચાણકિંમતનાં 25% લેખે ગણવાનો છે.)

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right side indicate marks.
(2) Show necessary calculations as a part of answer.

- 1 A product of Navya Ltd. passes through three processes and thereafter it is transferred to finished stock. Information is as under : 20

Particulars	X	Y	Z
Units Introduced (per unit Rs. 25)	?	-	-
Normal Wastage (percentage of Input)	2.5%	5%	8%
Sales value of normal Wastage (per Unit) Rs.	10	30	62.5
Abnormal Wastage (no. of units)	250	-	-
Cost per unit of abnormal wastage Rs.	50	-	-
Abnormal Gain (no. Of Units)	-	-	222
Cost per unit of abnormal gain Rs.	-	-	100
Normal Cost of normal output (per unit) Rs.	-	80	-
Units of actual production	9500	-	-

Direct labour and factory overheads are in the ratio of 3:2 in all three processes. Prepare process accounts of all three processes and prepare Abnormal Wastage and Abnormal gain Account.

OR

- 1 Nirali Ltd. Produces and sells three kinds of fertilizers. 20
During the year 2021. Particulars regarding production and expenditures are given. You are required to prepare process A/c and other necessary accounts with mentioning your working clearly.

Particulars	Process P	Process Q	Process R
Raw materials consumed (in ton)	3200	700	718
Cost per ton (Rs.)	250	280	160
Direct Labour (Rs.)	39000,	47500	37500
Direct expenses (Rs.)	11400	21500	7400
Sundry expenses (Rs.)	1120	3870	2525

Loss in weight	2.5%	2%	1.5%
Normal Waste (scrap)	3%	3%	3.5%
Scrap realization per ton(Rs)	50	40	45
Selling price per ton of finished goods (Rs.)	430	400	380
Actual Production (in Tons)	2800	2470	1950
Production transfer (at cost)	-	-	-
Process Q A/c	50%	-	-
Process R A/c	-	60%	-
Finished goods stock A/c	50%	40%	100%

- 2 Ledger account of M/s Sidhhant & Co. shows he following **20**
expenses related to contract on 31st December 2021.

Materials	682500
Wages	952200
Plant	227500
Misc. Expenses	48750
Administrative charges	32500

On 1-1-2021 the contract was started and the contract price was Rs. 3250000. Casli received to date was 1560000 being 80% of the work certified and the remaining 20% was kept until the contract being completed.

On 31-12-2021, the value of plant at site was Rs. 65000 and material on hand was Rs. 19500. On that date the cost of work completed but not certified was Rs. 162500.

Some ofthe materials costing Rs. 65000 were found unsuitable and were sold for ! a. 52000 and a part of plant costing Rs.16250 was sold with the profit of Rs. 3250

In order to calculate the profit made on the contract to 31-12-2021, the contractor estimated the further expenditure that would be incurred in completing the contract and took to the P & L A/c for the year 2021. That proportion of the estimated net profit to be realized on the contract which the work certified bore to the contract price.

The estimates were as under :

- (1) The contract would be completed on 30-6-2022.
- (2) A further sum of Rs. 97500 would have to be spent on plant and the residual value of the plant on the completion of the contract would be Rs. 39000.
- (3) The materials. in addition to those on hand would cost Rs. 325000 and those further sundry expenses Rs. 22750
- (4) The wages for the six months on the contract will be Rs. 552175 on 30-6-2022.
- (5) The administrative charges would cost the same amount per month as in the previous year.
- (6) Rs. 58500 should be provided for contingencies.

Prepare the contract account for the year ended 31 December 2021 and show your calculations of the profit to be credited to P & L A/C of the year.

OR

- 2** The following information is related to a building contract **20**
for Rs. 4000000 for which 90% of the value of work-in-progress as certified by the architect is being paid by the contractee.

Particulars	2019	2020	2021
Materials used	450000	550000	315000
Direct Wages	425000	575000	425000
Direct Expenses	17500	62500	22500
Indirect expenses	7500	10000	-
Work certified	875000	2825000	4000000
Uncertified work	-	50000	-
Plant issued	50000	-	-
Plant at site (at the end of year)	40000	25000	10000

Prepare contract account, contractee account and show the balance of work-in-progress account in the balance sheet for these three years.(Assume that profit is credited on 2/3 I'd cash basis to P & L A/C)

- 3 The following details are of Harsh Ltd. Show the allocation of overhead expenses with proper basis of allocation. Assuming that overheads are absorbed on the basis of percentage of direct labour, determine the rate of percentage for each dept. 15

Particulars	Production Dept.			Service Dept.	
	A	B	C	X	Y
Direct labour	10,000	12,400	13,000	7,000	10,000
Direct Material	8,000	9,000	9,000	7,000	7,000
No. of employees	200	200	100	50	50
Electricity (KW)	4,000	3,000	2,000	1,000	1,000
Assets value (Rs.)	70,000	50,000	20,000	10,000	5,000
Space occupied (sq.m.)	400	400	200	100	100

Combined expenses are as under :

Motive power	2,200	Lighting power	1,800
Supervision expenses	3,600	indirect material	6,000
Repairing maintenance	6,200	worker welfare Exp.	4,800
Rent and taxes	1,000	canteen expenses	600
E.S.I. Contribution	2,600		

Expenses of service dept. X are distributed in proportion of direct labour and those of Y are distributed in proportion of 6:4:2 to the production department.

OR

- 3 Rupali ltd is having three manufacturing depts. A, B and C and two service dept D & E. The following details are available. 15

Rent and Taxes	20000 Rs.
General electricity	2400 Rs.
Indirect labour	6000 Rs.
Power	6000 Rs.
Depreciation of machine	40000 Rs..
Miscellaneous expenses	40000 Rs.

Particulars	A	B	C	D	E
Space occupied (sqmt)	2000	2500	3000	2000	500
Light points	20	30	40	20	10
Direct labour (Rs.)	3000	2000	3000	1500	500
Plant Capacity (in H.P.)	60	30	50	10	-
Plant Value (Rs.)	30000	40000	50000	2500	2500
Working hours	6226	4028	4066	-	
Distribution of expenses of dept. D	20%	30%	40%	-	10%.
Distribution of expenses of dept. E	40%	20%	30%	10%	

Prepare statement showing allocation of overheads to various departments. And show the distribution of service department expenses to A, B and C by repeated distribution method.

For a product, cost of material is Rs. 200 and labour Rs. 120 and this product avail off 4, 5 and 3 hours of A, B and C. Find out the cost of product.

4 Components XYZ is made entirely in a machine shop. **15**

Material cost is Rs. 30 per component. Each component takes 6 minutes to produce and machine operator is paid Rs. 25 per hour. Machine hour rate is Rs. 90 per hour. The setting up of the machinmtc produce the coponent takes 3 hours for the operator.

You are required to prepare cost sheets showing the setting up costs and the production costs, both in total (i.e. for the batch) and per component assuming a batch size of

- (A) 100 components (B) 150 components
(C) 200 components

OR

- 4 The following information regarding job no. 222 are as follows: 15

Material 24060 Rs.

Labour Dept - X 330 hours Rs. 3 per hour

Dept. - Y 220 hours Rs. 2 per hour

Dept - Z 110 hours Rs. 5 per hour

The overhead expenses regarding above three departments are estimated as under :

Dept : X Rs. 55000 for 27500 labour hours

Dept. Y Rs. 33000 for 8250 labour hours

Dept Z Rs. 11000.for 2750 labour hours

Fixed overhead expenses : Rs. 67500 for 22500 general working hours.

Calculate total cost and selling price at 25% profit on sale price
